

opusdei.org

Vabaduse suunas

Paradoksaalselt, „loobudes oma vabadusest armastuse pärast, oleme me võimelised armastma rohkem, andma end täielikumalt ja saame selle tagajärjel vabamaks.” Artikkel kristlikkust elust.

07.02.2017

„Ei ole paremat teadmist, et me oleme Jumala orjad armastuse pärast. Sest sel hetkel me lakkame olemast orjad, meist saavad sõbrad, lapsed. Ja just siin ilmneb erinevus: me astume väarikatele tegemistele

maailmas vastu samasuguse kirega, samasuguse innuga nagu kõik teised, ent rahuga hingepõhjas. Oleme ka vasturääkivuste korral rõõmsad ja tüüned, sest me ei pane oma usaldust mööduvasse, vaid sellesse, mis jääb igaveseks püsima. *Meie ei ole teenija, vaid vaba naise lapsed (Gl 4: 31).*” [1]

On paradoksaalne, et vabadus saavutab oma täiuse siis, kui see valib teenimise. Seevastu viib absoluutse, piirideta ning Jumalast ja teistest inimestest iseseisva vabaduse otsing raha, võimu, edu ja teiste iidolite kummardamiseni, mis – ehkki esmapilgul atraktiivsed – on põgusad ja väärtusetud.

„Inimolendi vabadus on piiratud olendi vabadus ning on seetõttu iseeneses piiratud. Me võime seda omada üksnes jagatud vabadusena, vabaduse osaduses: üksnes siis, kui me elame õigel viisil, ühes teistega ja

üksteise jaoks, saab vabadus kasvada.” [2]

Me vajame teisi inimesi mitte üksnes selle pärast, mida meie nendelt saame, vaid ka sellepärast, et me oleme loodud andma. Ei saa olla isiklikku kasvamist, mis ei sõltuks meid ümbritsevate inimeste vajadustest. Mees kasvab teenides oma naist ja lapsi, ning samamoodi on naise puhul; advokaadid täidavad oma ametit, et teenida oma kliente ja kodanike ühist hüvet; haiged annavad end arstide kätte ja arstid peavad teenima oma patsiente... *Sest kumb on suurem, kas see, kes istub lauas, või see, kes teenib? Eks see, kes istub lauas? Ent mina olen teie seas nõnda nagu see, kes teenib.* [3]

See teenistus, mida Kristus oma jüngritelt palub, ei seisne lihtsalt millegi andmises, vaid enese andmises, oma vabaduse mängu panemises. Nagu kirjutab paavst

Benedictus XVI oma esimeses entsüklikas: „Minu sügav isiklik osavõtmine teiste hädadest ja kannatustest saab minu enese olemuse jagamiseks nendega: et minu kink ei osutuks alandamise allikaks, ei pea ma teistele andma mitte seda, mis on minu oma, vaid seda, mis ma ise olen; ma pean ise olema oma kingis.” [4]

Enese täielik andmine, iseenese totaalne alistamine, on lihtsalt oma vabaduse alistamine: sellest loobumine armastuse pärast. Loobudes oma vabadusest armastuse pärast, oleme me võimelised armastma rohkem, andma end täielikumalt ja saame selle tagajärjel vabamaks. Eneseandmine toob kaasa selle, et anname, seejuures midagi kaotamata ja saame andmise läbi veel enam juurde.

Kui meie vabadus on täielikult hoiul Jumalas, ilma ühegi tagatiseta peale

meie soovi otsida ja täita Tema tahtmist, siis see, mis me sellest saame, on meie samastumine Kristusega. Ja me saame oma vabaduse tagasi sügavamal tasemel: sügav lapseseisuslik vabadus, mida ei saa takistada ükski jõud ega olukord. *Tema pärast olen ma minetanud kõik selle ja pean seda pühkmeiks, et saada kasuks Kristust ja et mind leitaks tema seest.* [5]

Otsides Kristust

„Kõigile meestele ja naistele on usaldatud ülesanne meisterdada oma enda elu.” [6] Iga üks saab teha oma elust armastuse meistriteose, mis sisaldab kordaminekuid ja ebaõnnestumisi, mil pole lõpuks tähtsust. Mis siiski loeb, on mitte kaotada silmist majakat, meie elu mõtet, Teda, kelles meie süda rõõmutseb, [7] kes üksi suudab täita meie võime armastada, kelle poole

me tahame suunata oma vabaduse terviklikult ja täielikult.

Meie erilised valikud nagu oma ameti valimine ja täitmine, ajaplaani seadmine, suurte või väikeste kohustuste võtmine, on suunatud lõpuks hüve poole, mida igatsetakse selle enda pärast ja mitte millegi muu tarvis. See hüve, mida me igatseme absoluutsel viisil, on see, mis defineerib meie olemist rohkem, kui miski muu.

See annab meie väikestele igapäevategevustele peamise mõtte, juhhib meie spetsiifilist käitumist ja on kriteeriumiks otsuste tegemisel, kui me kahtleme, mida me peaksime või ei peaks tegema. Lühidalt, nagu ütles püha Toomas tsiteerides püha Augustinust, on ainult kaks hüve, mida me võime võtta absoluutidena ja kõigi meie ülejäänud tegevuste juhtidena: Jumala au või meie endi enesehinnang. „Just nagu armastuses

Jumala vastu on Jumal ise see lõppeesmärk, mille poole on korrapäraselt seatud kõik, mis on õigesti armastatud, nii leiame ka armastuses iseenda suurepärasuse vastu teise lõppeesmärgi, mille poole on samuti kõik asjad korrapäraselt seatud; sest see, kes otsib küllust rikkuses, tarkuses, aus või mõnes teises hüves, otsib neis kõigis iseenda suurepärasust.” [8]

Üksnes Jumal saab anda meie eesmärkidele ja tegevustele tõeliselt ühtse mõtte. „Sa oled meid teinud Enda jaoks ja rahutu on meie süda, kuni ta ei puhka Sinus.” [9] Nendes püha Augustinuse sõnades avaldub loodud vabaduse päritolu ja siht, mis on korraga nii kingitus, kui ka ülesanne. Jumal on andnud meile vabaduse, et me võiksime saavutada oma eksistentsi täiuse; ja see täius on selle tulemus, et oleme valinud Jumala Armastuse, otsides Tema

tahet oma igapäevaelu suurtes otsustes ja väikestes sündmustes.

Evangeeliumi kirjakoht rikkast noormehest näitab, kuidas inimese elu suund on tema isiklike valikute tulemus. See noormees tõukub oma südame küsimustest otsimaks teed tõelise õnne juurde. Ta ei taha leppida vähemaga ja nõnda küsib ta Temalt, kes saab anda talle lõpliku vastuse: *Jeesus Kristuselt. „Hea Õpetaja, mida tehes ma päriksin igavese elu?”* [10]

Meie Issanda vastus on sama põhimõtteline nagu küsimus ise. Esmalt toob Ta välja teed, mis on ühtimatud sellega, mida noormees otsib: *ära riku abielu, ära tapa, ära varasta, ära anna valetunnistust, austa oma isa ja ema!*” [11] Seejärel näitab Ta kätte tee tõelise rahu ja rõõmuni: *„Kui sa tahad olla täiuslik, siis mine müü oma varandus ja anna*

vaestele, ja siis on sul aare taevas, ning tule, järgne mulle!” [12]

Need sõnad näitavad, kui teisejärguline oli kõik see, millele noormees oli senimaani oma mured keskendanud. Tema vabadus seisis vastamisi ootamatu alternatiiviga, kutsega laiendada oma elu silmapiiri. Asi polnud selles, et ta oleks elanud kurja elu; vastupidi, tal oli kõrge sotsiaalne ja kõlbeline prestiiž ning tema vanemad ja õpetajad olid kahtlemata tema üle uhked. Kuid ta ei tundnud rahulolu ja igatses millegi muu järele ning seepärast pöördus ta Õpetaja poole.

Ent kui Jeesus avab talle täiesti uue panoraami, vaikib ta. Ta teab, et „heal Õpetajal” on õigus, veel enam olles kuulnud neid salapäraseid sõnu, milles laseb Jeesus aimata oma jumalikkust : „*Miks sa nimetad mind heaks? Ei ole hea keegi muu kui üks – Jumal.*” [13] Vaatamata kõigele

sellele, ei ole tal seda vajalikku vabadust, et anda end täielikult Jumala käsutusse. Inimlik ettevaatlikkus, hirm kaotada midagi hinnalist ning võib-olla ka vajadust turvatunde järele, ajendavad teda kinni hoidma sellest, mis tal juba on, asjatus lootuses, et ehk leiab ta õnne pürgimata nõnda kõrgele, nagu palub Jeesus. Riskimata oma positsiooni, hea nime, raha – lühidalt –, iseenda kaotamisega.

Kui me tahame teha head, ent meil pole palju armastust, siis on raske leida õiget teed. Öeldes seda püha Risti Johannese sõnadega: „Need, kes otsivad Jumalat omaenda eelistustest kinni hoides, otsivad Teda pimeduses ja pimeduses ei leia nad Teda.” [14] Meie mõistus muutub komplitseerituks „vale vabandustega” [15] ja me ei suuda teha midagi head või lükkame seda edasi. Kui meie armastus ei ole piisavalt tugev, et panna meid

tahtma teha seda, mida tahab Jumal, siis leiame me selle mitte-tegemiseks palju vabandusi.

Noormehe süda ei leidnud rahu, sest ühegi inimese süda ei rahuldu pooliku mõõduga. Ja *ta lahkus kurvastades*. [16]

Pöördudes tagasi Kristuse juurde

Püsivus armastuses ei tähenda pingsat võitlust, et mitte kunagi ebaõnnestuda. Purjelaevad ei järgi tavaliselt sirget joont, et sadamani jõuda, kuid kasutavad igasugust tuult ja muudavad suunda, et tagasi kursile saada.

Tähtis on teada, kuhu me tahame minna ja püsida ärgas. Me peame oma vabaduse korduvalt alistama, eriti, kui me saame aru, et me oleme hakanud teenima „teist isandat”. [17] Kui me ei taha ära kaduda, peame

me uurima endi käitumist oma kutsumuse valguses – see on nagu jumalik „majakas”, mis juhib meie vabadust. „Seepärast on möödapääsmatu, et me oleksime valmis uuesti alustama, kohtama – elu uutes olukordades – valgust, esimese pöördumise tõuget. Ja see on põhjus, miks peame end ette valmistama sügava süümejuurdusega, paludes abi Issandalt, et võiksim paremini tunda Teda ja tunneksime paremini ka iseennast. Kui tahame uuesti pöörduda, siis teist teed ei ole.” [18]

Rõõmutus on üks nendest märkidest, mis hoiatavad meid, kui meie tahe on kaotamas suunatust Jumala poole. Püha Vaimu valgusega oleme me võimelised avastama, millele meie süda kinnistub ja parandama, mis vajab parandamist.

Tähendamissõna kadunud pojast on autentne juht teel pöördumise poole.

Alguspunktiks on hetk, mil poeg saab aru oma materiaalsest ja eriti vaimsest vaesusest – oma röömutusest. Seistes silmitsi faktiga, et ta on kuritarvitanud oma lapselikku vabadust, hakkab ta oma olukorda objektiivselt vaatlema. Ta vaatab iseenda südamesse: „*in se autem reversus*”, ta jäi mõttesse, [19] kartmata ära tunda valusat tõde.

Talle avanes vaade näljast, üksindusest, kurbusest ja armastuse puudusest. Ta küsis endalt, kuidas oli ta sellisesse olukorda jõudnud. Ta oleks võinud süüdistada selles halba õnne või näljahäda, mida sealne piirkond kannatas. Kuid selle asemel on tal julgust vastutada omaenda tegude eest. Tema on see, kes on ustavuse oma isa vastu vabalt vahetanud illusoorse õnne vastu. Ta oli langenud selle idee ohvriks, et talle õiguse järgi kuuluv vara – tema isa pärandus – võiks rahuldada tema igatsuse hea elu ja isikliku täiuse

järele. Tema tahe oli kinnitatud tema enda väikestele aaretele: tema ambitsioonidele, meelelahutusele, ajale, meelelisusele, laiskusele.

Tugev arusaamine oma vaesusest on see, mis paneb teda reageerima, nähes, kui abitu on ta omapäi, kuidas ilma isata on ta määratud julma orjusesse. *Kui palju palgalisi on mu isal ja neil on leiba küllalt, aga mina suren siin nälga!* [20] Mu isa maja: Jumala püha Kirik, see „väike osa” Kirikust, mis on Opus Dei... Ta on kaotanud hirmu asju nende õigete nimedega kutsuda ja kontakt tõega temast endast, seab ta teele vabaduse suunas: *tõde vabastab teid* . [21]

Vaadates näkku oma olukorra reaalsele, hakkab igatsus oma Isa järele temas kasvama ja ta alustab teekonda kodu poole. Me peame elus üha uuesti koju tagasi pöörduma, sest seal leiame me end taas ja avastame uuesti, et oleme Jumala

lapsed. „Kodu” on ka meie südametunnistus, meie sisemine pelgupaik. Ja kadunud poeg, kes oli nõudnud seda, millele tal oli õigus, näeb nüüd paljast tõe iseenda kohta ja ütleb lahti kõigist oma õigustest: *Ma tõusen ja lähen oma isa juurde ja ütlen talle: „Isa, ma olen pattu teinud taeva vastu ja sinu ees, ma ei ole enam väärt, et mind su pojaks hüütaks! Pea mind nagu üht oma palgalistest!”* Ja ta tõusis ja asus teele oma isa juurde. [22]

Teekond koju toob endaga pöördumise rõõmu. Meeleparandus avab lootuse ukse ja otsus tagasi minna suunab meie vabaduse jälle selle tõelise eesmärgi – armastuse – poole. Kohtumine Isaga ületab kõik ootused. Meie vaene inimsüda – alandatud oma ebaõnnestumistest – leiab end olevat ääreni täidetud Armastuse lõpmatu halastusega. *Aga kui ta alles kaugel oli, nägi isa teda ja tal hakkas hale ning ta jooksis ja*

langes poja kaela ja andis talle suud.

[23]

Vabadus saab küpseks armastusega Jumala vastu. Lapseseisusele omast vabadust ei mõõdeta vigade ja õnnetumiste nimistu põhjal. Meie vead muutuvad õnnestumisteks – võimalusteks rohkem armastada – siis, kui me neid parandame ja palume andestust, usaldades täielikult Jumala halastust.

Me peame õppima uuesti alustama, püha Josemaría käe järgi: „Oma südames te tunnete nagu mina enda omas, et me peame pidevalt võitlema. Südametunnistust läbiuurides olete kindlasti märganud – minuga juhtub seda samuti: andke andeks need viited minu isikule, aga kui ma teiega räägin, juurdlen ma koos Jumalaga oma hingevajaduste üle –, et pidevalt tuleb ette väikseid tagasilangemisi ning aeg-ajalt näib teile, et need on tohutud, kuna nad

näitavad selgelt kas armastuse, pühendumise, ohvrimeelsuse või peenetundelisuse puudumist.

Õhutage ennast meeleparandusele ja siirale patukahetsusele, kuid palun ärge kaotage hingerahu.” [24]

„Palun ärge kaotage hingerahu”: see liigutav, isalik üleskutse on ühendatud kutsega patukahetsusele, mis on meie südametunnisuse sisevaatluse kõige olulisem osa. Püha Josemaría avas meile oma hinge, et anda edasi omaenda kogemust Jumala lapseks olemisest.

Nüüd kogeb ta Taevast rõõmu ja saab tugevamalt osa Jumala isadusest. Palugem temalt eestkostet jõudmaks rahuliku, lapseliku patukahetsuseni, paludes tal õpetada meid tegema kahetsevat südametunnistuse sisevaatlust, mis ei võtaks meilt ära meie rahu, vaid pigem tugevdaks seda. Iga kahetsustegu on uus algus. Millist rahu annab meile teadmine,

et selles elus võivad isegi kaotused olla võiduvõimalused!

Elades Kristuses

Püha Johannes kirjeldab Ilmutusraamatus lugematut rahvahulka trooni ja Talle ees seismas, valgetesse rüüdesse rietatuna, palmioksad käes. [25] Palm on rõõmu ja võidu sümbol: rõõm Jumala kummardamisest ja nende võit, kes austavad Teda igavesti. Kasutades samasugust kujundit võiksime öelda, et see vabaduse „palm” leidub vabaduse suunamises Jumala poole, kuni see saavutab lõpliku pühaduse võidu.

Kuidas võime me seda ülimat võitu saavutada? Teine Vatikani kirikukogu õpetab: „Kuna patt on kahjustanud inimese vabadust, siis saab ta üksnes Jumala armu abiga viia sellise suhte Jumalaga täielikku kooskõlla.” [26]

Sellepärast saatis Jumal oma Poja, kes on tulnud meile abiks, et teha meid osalisteks Tema võidust Ristil ja, et anda meile võimalus vastu võtta Püha Vaimu and. Meie vabadus võideti kätte Kolgatal. „„Vabaduseks on Kristus meid vabastanud” . Temas osaleme me nüüd tões, mis meid vabaks teeb . Meile kingiti Püha Vaim ja „seal, kus on Issanda Vaim, on vabadus” , õpetab püha Paulus. Juba nüüd omame me „Jumala laste auhiilguse vabadust.”” [27]

Jumal oli lubanud oma Valitud Rahvale uue elu põhimõtte, südamesse kirjutatud seaduse, mis ei näitaks üksnes suunda, vaid annaks neile tugevust järgida Jumala armastuse teed . *Ja ma annan teile uue südame ja panen teie sisse uue vaimu. Ma kõrvaldan teie ihust kivise südame ja annan teile lihase südame. Ma panen teie sisse oma Vaimu ja teen, et te käite mu määruste järgi ja*

peate mu seadusi ning täidate neid.

[28]

See lubadus on Püha Vaimu saatmise läbi täide viidud: *Jumala armastus on välja valatud meie südamesse Püha Vaimu läbi, kes meile on antud.* [29]

Üksnes sellele elu põhimõttele toetudes, saame me rajada elu, mis on vabastatud isekuse orjusest: vabade poegade ja tütarde elu. Sest *kõik, keda iganes Jumala Vaim juhib, on Jumala lapsed.* [30]

Meie tahe peab toetuma meie jumaliku lapseseisuse üleloomulikule kaljule, mitte meie endi tugevuse ebakindlale liivale. Siis võime me tõusta kõrgemale omaenda piirangutest, ületades takistused alandlikkuse alusel, Jumala väega. Tahe, mis on üleloomulikult hea, võtab ette hea jumalikuks muutmise, otsides, kuidas teha kõiges Jumala Tahtmist.

Kuidas me selle saavutame?
Unustades ennast, Kristuse väega.
„Nii ma siis kiitlenmeelsamini oma
nõtrusest,“ ütleb püha Paulus, „et
Kristuse vägi laskuks elama
minupeale. Seepärast mul ongi hea
meel nõtruses, vägivalla all, hädades,
tagakiusamistes ja ahistustes
Kristuse pärast, sestkui ma olen
nõder, siis ma olen vägev.“ [31]

Meie jumaliku lapseseisuse
tunnetamine on realistlik
vundament meie vabadusele. See
õpetab meid uuesti alustama tõe
meie endi väiksuse kohta, mis on
samal ajal ülevus olla Jumala väga
armastatud laps ning toob rahu ja
optimismi meie võitlusesse. Jumala
lastena tunneme, et meid hoiab selle
Isa kõigeväelisus, kes armastab meid
meie vigadega, aidates samas meil
nende vastu võidelda ja juhtides
meid vabaduse suunas.

C. Ruiz

[1] Püha Josemaría. *Jumala sõbrad*,
35

[2] Paavst Benedictus XVI, 8.
detsembril 2005 peetud *jutlus*

[3] Lk 22: 27

[4] Paavst Benedictus XVI. Entsüklika
Deus Caritas Est, 34

[5] Fl 3: 8–9

[6] Paavst Johannes Paulus II. *Kiri
kunstnikele* 4.04.1999, 2

[7] Vrd Ps 33: 21

[8] Püha Toomas Aquinost, *De Malo*,
q. 8, a. 2, c.

[9] Püha Augustinus. *Pihtimused*, I, 1,
1

[10] Lk 18: 18

[11] Lk 18: 20

[12] Mt 19: 21

[13] Lk 18: 19

[14] Püha Risti Johannes. *Cántico Espiritual*, 3, 3

[15] Püha Josemaría. *Jumala sõbrad*, 35

[16] Mt 19: 22

[17]Vrd Lk 16: 13

[18] Püha Josemaría. *Kui Kristus on möödumas*, 58

[19] Lk 15: 17

[20] Idem

[21] Jh 8: 32

[22] Lk 15: 18–20

[23] Lk 15: 20

[24] Püha Josemaría. *Jumala sõbrad*,
13

[25] Vrd Ilm 7: 9–10

[26] Teine Vatikani kirikukogu.
Pastoraalne konstitutsioon *Gaudium
et Spes*, 17

[27] *Katoliku Kiriku katekismus* ,
1741. Gl 5: 1; Jh 8: 32; 2Kr 3: 17; ja Rm
8: 21.

[28] Hs 36: 26–27

[29] Rm 5: 5

[30] Rm 8: 14

[31] 2Kr 12: 9–10